

VÁNCZA JÓZSEF - 1934-2019

A Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Karán 1952 és 1957 között tanult. 1953-ban egy akkor szokásos koncepció eljárás keretében kizárták először a DISZ-ből, majd az egyetemről is, mert "eltitkolta származását, édesapja kapitalista kizsákmányoló volt" (gyógyszerészként kis üzemében gyártotta az akkoriban közismert Váncza sütőport). Az akkori megfélemlített légkörre jellemző, hogy az évfolyamgyűlésen csak hárman merészeltek tartózkodni, mikor a kizárásról rendelkeztek el szavazást! 1954-ben Nagy Imre miniszterelnöksége alatti enyhülés idején – egy jóindulatú professzor segítségével – visszakért az egyetemre, bepótolta a mulasztásokat és eredeti évfolyamában folytatta tanulmányait. Az 56-os forradalom napjaiban az Egyetemen nemzetőrként szolgált. Azok az évfolyamtársai, akik 53-ban a lehangosabban követelték a kizárását, 56 novemberében az USA-ba disszidáltak, ő maradt. Erősáramú Villamosmérnöki oklevelét 1957-ben szerezte. Egy rövid kitérő után még 1957-ben az ERŐTERV-nél helyezkedett el, és ott dolgozott egészen 1995-ös nyugdíjba vonulásáig. Az összes hazai és export nagyermű tervezési munkáiban részt vett, mint tervező mérnök, később mint irányító, vezető mérnök. 1960-tól 2 évig az Oroszlányi Hőerőmű építkezésénél, üzembe helyezésénél helyszíni mérnök volt. Műszaki fejlesztési és szabványosítási munkákban is részt vett, sok új ötlete valósult meg az épülő új nagyerművekben. A vállalat kb. 12 évig tartó export tervezési munkáiban irányító szerepben dolgozott az AEG, BABCOCK, BBC, HARTMANN & BRAUN és a SIEMENS cégeknél. Ellátta a Paksi Atomerőmű vezérléstechnikai rendszereinek szovjet féllel való egyeztetési és tervezési munkáit, valamint ellátta a honosítási feladatkört. Az ERŐTERV erőművek rekonstrukcióinak során vállalkozási tevékenységet is folytatott, melynek során többek között kazánok programozott biztonsági égővezérlésének specialistája lett. 1991-től az Erőművi Villamos és Irányítástechnikai Berendezések Tervező Iroda vezetője, majd 1993-tól a Hálózati Berendezések és Rendszertervező Iroda vezetője volt. Nyugdíjazása után, mint vállalkozó, az Országos Villamos Teherelosztó új üzemirányító rendszerének tervezési, üzembe helyezési munkáiban vett részt. 2002-től a TRANSELEKTRO Rt-nél dolgozott erőművi villamos és irányítástechnikai szakterületeken. Munkássága elismeréseként 1991-ben Eötvös díjjal tüntették ki. Alapító tagja volt a Magyar Energetikai Társaságnak, melynek 1995 és 2017 között elnökségi tagja volt. A Társaság gazdasági ügyeit intézte nagy gondossággal és sikeresen. Kezdetől tagja volt a Magyar Mérnöki Kamarának, a Minősítő Bizottság Tagjaként tevékenykedett. A jogosultsági kérelmek véleményezését végezte társaival. A kérelmezők többségének tevékenységét konkrétan és hitelesen ismerte. A Hő- és Villamosenergetikai Tagozat 2004-ben Ronkay díjjal tüntette ki.

A BME szenátusa 2017-ben gyémántdiploma adományozásával ismerte el értékes mérnöki tevékenységét.

Néhány személyes gondolat kollégánk – talán mondhatjuk, barátunk – életútjához.

Szerénység és áldozatkészség. Szakterülete, a villamos irányítástechnika az erőműtervezésnek egyik legkevésbé látványos része. Nincsenek nagy sztárjai, pedig igencsak tudásigényes terület, nélküle nem működik a rendszer, vagy ha rosszul működik, nagy bajok történhetnek. Ezt a „háttér” tevékenység jelképezheti Váncza József kollégánk hozzáállását a Kamarában és a MET-ben elvállalt feladatához: nélkülözhetetlen, de nem látványos, nagy felelősségtudattal elvégzett munka.

Elkötelezettség a szakma és a közjó iránt. Mind a Kamarában, mind a MET-ben (ahol a Kárpát-medencei Magyar Energetikusok Szimpóziumának fő mozgatója volt) önzetlenül, lelkesen, a közérdeket szem előtt tartva vett részt. Az 1989. évi romániai forradalom kezdetekor azon önkéntesek között volt, akik elsőként vittek át élelmiszert és gyógyszereket a határon, saját biztonságukat is kockáztatva.

Élethosszig tartó tanulás. Azok a technikák, amelyekkel foglalkozott, az elmúlt évtizedek során gyökeresen megváltoztak. A huzalozott relés megoldásoktól a programozható logikákon

keresztül a folyamatirányító számítógépekig vezetett a fejlődés. Mérnöki kíváncsisággal vetette bele magát az újdonságok megismerésébe. Élethosszig kellett tanulnia a társadalmi változásokhoz való alkalmazkodást is. Hogyan lehet egy, a polgári világból hozott értékrendet továbbadni családjának az ötvenes, majd a hatvanas években? Hogyan kell alkalmazkodni – értéket őrizni – a hetvenes – nyolcvanas évek látszólagos nyugalma után hirtelen megváltozó világhoz a rendszerváltozás után? Az utóbbi éveket eluraló cinikus értékrombolás – úgy láttuk – már meghaladta az ő tanulóképességét. Emlékét szeretettel őrizzük, erényeit példának tekintjük.

Tüdős Tibor, Zarándy Pál.